

UVAS i Jämtland Härjedalen

Publik redovisning av genomförande, resultat och
lärdomar

Koordinerande organisation: Kommunförbundet Jämtland Härjedalen

Projektledare: Marie Löök Birgersson

Titel: UVAS i Jämtland Härjedalen

Engelsk titel: NEETs in Jämtland Härjedalen

Projektperiod: 2025-12-01 – 2026-05-31

Projektnummer: 2026–00330

Diarienummer: 2025–03591

Ev. övriga projektdeltagare och deras organisation: Fanny Haeggblom:
Handelskammaren Mittsverige, Anna Ottosson Blixt: RF-SISU Jämtland-
Härjedalen

Datum:2026-05-27

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Genomförande	5
3	Resultat	6
4	Slutsatser och lärdomar	7

1 Sammanfattning

Projektet UVAS i Jämtland Härjedalen har arbetat med att synliggöra långvarigt utanförskap bland unga 16–29 år som varken arbetar eller studerar. Utmaningen är att dagens stödinsatser ofta är fragmenterade och bygger på att unga själva söker hjälp, samtidigt som många i målgruppen har psykisk ohälsa, låg tillit till myndigheter eller svårt att navigera mellan olika system. Särskilt i glesbygd förstärks problemen av långa avstånd, begränsad arbetsmarknad och ojämn tillgång till stöd.

För att möta detta föreslår projektet en långsiktig samverkansmodell där kommuner, region, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, civilsamhälle och näringsliv arbetar samordnat kring individen. Kärnan i modellen är lokala UVAS-ansvariga i varje kommun som arbetar uppsökande, samordnar insatser och fungerar som en stabil kontakt för unga över tid. Projektet kombinerar relationsbaserat stöd, tidig identifiering och lokal samverkan med praktik, arbetsträning och sociala aktiviteter. Projektet har lett till en gemensam problembild och bred regional förankring mellan länets åtta kommuner och övriga aktörer.

En struktur för samverkan, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling behöver etableras, och arbetet har identifierat behovet av tydligare ansvarsfördelning och mer individnära stöd. Det förväntas bidra till ökad psykisk och social hälsa, stärkt delaktighet och fler vägar till arbete, studier eller annan meningsfull sysselsättning för unga i målgruppen.

En viktig slutsats är att långsiktiga relationer och samordning mellan aktörer är avgörande för att nå unga som annars riskerar att falla mellan systemen. Projektet har också visat att civilsamhälle och arbetsgivare är viktiga möjliggörare för att skapa tillit, gemenskap och vägar in i arbetslivet. Samtidigt har systemhinder blivit tydliga, särskilt otydlig ansvarsfördelning mellan myndigheter och skillnader i kommunernas resurser och kapacitet. Tidiga tecken på förändring är det ökade intresset för hur vi gemensamt ska arbeta med unga som varken arbetar eller studerar samt viljan att etablera ett gemensamt arbetssätt i hela länet.

2 Genomförande

Projektet har genomförts som en förstudie och kartläggning med fokus på att skapa en gemensam problembild och identifiera behovet av långsiktiga samverkansstrukturer för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) i Jämtlands län.

Arbetet har bestått av flera delmoment. Ett centralt delmoment har varit kartläggning av befintliga arbetssätt, ansvarsfördelning och stödinsatser i länets kommuner och hos berörda myndigheter. Intervjuer och dialoger har genomförts med samtliga åtta kommuner, Region Jämtland Härjedalen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Samordningsförbundet, civilsamhällesaktörer och näringslivsrepresentanter. Studiebesök har gjorts på verksamheten Unga i huset, som är en dagverksamhet för unga som varken arbetar eller studerar.

Projektet har även arbetat med kunskapsinhämtning och omvärldsanalys genom erfarenhetsutbyte med andra kommuner och verksamheter som arbetar med målgruppen. Gemensamma mötesformer såsom nätverksträffar och lägereldssamtal har använts för att identifiera gemensamma utmaningar och diskutera möjliga arbetssätt framåt. Metoderna har främst varit kvalitativa och dialogbaserade, med fokus på samverkan, erfarenhetsutbyte och gemensam analys. Arbetet har utgått från ett systemperspektiv där både individens situation och brister i nuvarande strukturer och samordning har analyserats.

Flera olika aktörer har deltagit i projektet och bidragit med olika perspektiv och kompetenser. Kommunförbundet Jämtland Härjedalen har haft en samordnande roll och ansvarat för koordinering och processledning. Kommunerna har bidragit med lokal kunskap om målgruppen och erfarenheter från det kommunala aktivitetsansvaret, socialtjänst och arbetsmarknadsinsatser.

Samordningsförbundet har bidragit med erfarenhet av myndighetssamverkan och ett systemperspektiv kring rehabilitering och arbetsmarknad. Region Jämtland Härjedalen har bidragit med kunskap kring psykisk hälsa och vårdrelaterade frågor. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har bidragit med perspektiv kring arbetsmarknad och socialförsäkringssystem. Civilsamhällesorganisationer och näringsliv har bidragit med kunskap om social inkludering, praktik och vägar till arbetslivet.

Arbetssättet har utvecklats under projektets gång. Inledningsvis låg fokus främst på kartläggning av målgruppen och befintliga insatser, men efter hand blev det tydligt att problemen i hög grad handlar om bristande samordning mellan olika system och aktörer. Projektet har därför successivt fått ett starkare fokus på samverkan, ansvarsfördelning och behovet av mer relationsbaserade och uppsökande arbetssätt. Projektet har också breddats genom att civilsamhälle och näringsliv fått en tydligare roll i dialogerna. Detta skedde eftersom kartläggningen visade att många unga saknar kontakt med myndigheter men kan nås genom andra typer av lokala nätverk.

3 Resultat

Projektet har framför allt genererat en gemensam kartläggning och fördjupad förståelse av situationen för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) i Jämtlands län. Genom intervjuer, dialoger och samverkan mellan kommuner, region, myndigheter, civilsamhälle och näringsliv har projektet identifierat brister i dagens stödstrukturer och synliggjort hur unga riskerar att falla mellan olika aktörers ansvar.

Kartläggningen visar stora skillnader mellan kommunerna när det gäller resurser, arbetssätt och möjligheter att arbeta uppsökande och samordnat. Den har också tydliggjort att många unga över 20 år saknar kontakt med offentlig sektor, särskilt unga med psykisk ohälsa, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller låg tillit till myndigheter.

Projektet har ännu inte utvecklat en färdig modell, men har skapat en gemensam grund och samsyn kring behovet av ett mer samordnat, relationsbaserat och långsiktigt arbetssätt. Föreningar och lokala aktörer når ofta unga som inte har kontakt med myndigheter och är därför viktiga i ett framtida arbete. Kontakten med näringslivet har också stärkts kring frågor om praktik och etablering på arbetsmarknaden.

Projektet har tydliggjort att problematiken är mer komplex än enbart arbetslöshet eller avbrutna studier. Kartläggningen visar att många unga har sammansatta behov kopplade till psykisk ohälsa, social isolering och låg tillit till samhällsinstitutioner. Projektet har också ökat förståelsen för att problemen till stor del handlar om hur systemen är organiserade. Stödet är ofta fragmenterat och bygger på att individen själv söker hjälp och kan navigera mellan olika myndigheter.

Ett tydligt hinder är att ansvar och uppdrag är uppdelade mellan olika aktörer och åldersgrupper, vilket gör att unga riskerar att hamna mellan systemen. Sekretess, olika arbetssätt och brist på gemensamma strukturer försvårar också samverkan.

En tidig signal är att aktörerna idag har en större gemensam förståelse för målgruppen och behovet av samordnade arbetssätt. Det finns också tecken på ökad samverkan mellan kommuner, myndigheter och civilsamhälle.

Projektet har dessutom synliggjort vikten av uppsökande och relationsbaserat arbete för att nå unga som idag saknar kontakt med stödinsatser, vilket kan bli en viktig grund för fortsatt utvecklingsarbete framöver.

4 Slutsatser och lärdomar

Projektets viktigaste slutsats är att unga som varken arbetar eller studerar behöver ett mer samordnat, relationsbaserat och långsiktigt stöd än vad dagens fragmenterade system ofta erbjuder. Projektet visar att samverkan mellan kommuner, region, statliga myndigheter, civilsamhälle och näringsliv kan skapa bättre förutsättningar för att nå unga som annars riskerar att falla mellan olika aktörers ansvar.

I ett större systemperspektiv har projektet bidragit till att utveckla nya arbetssätt för hur offentlig sektor kan arbeta mer förebyggande, individnära och samordnat kring komplexa samhällsutmaningar. Projektet har också stärkt förståelsen för hur glesbygdens särskilda förutsättningar påverkar ungas möjligheter till stöd, utbildning och etablering.

Resultaten kommer att användas genom fortsatt implementering av samverkansmodellen och de lokala UVAS-ansvariga funktionerna i kommunerna. Arbetssätten och erfarenheterna kan även spridas till andra kommuner och regioner med liknande utmaningar. På längre sikt kan modellen bidra till minskat utanförskap, stärkt psykisk hälsa och ökad etablering i arbete eller studier.

Det som framstår som viktigast att utveckla vidare är långsiktig finansiering, tydligare ansvarsfördelning mellan aktörer samt hållbara strukturer för samverkan och informationsdelning. Projektet visar också att uppsökande och relationsbaserat arbete behöver integreras i ordinarie verksamheter för att skapa varaktig förändring.

En viktig lärdom för andra aktörer är att komplexa samhällsutmaningar kräver gemensamt ansvarstagande och flexibilitet över organisationsgränser. Projektet visar också värdet av att involvera civilsamhälle och arbetsgivare tidigt samt att utgå från individens hela livssituation istället för separata myndighetsuppdrag.